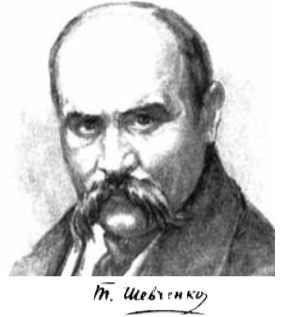

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXIV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 19-20/ жовтень 2013 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

М. Шевченко

Іван КОВАЧ

ЛИСТ ПРО ОСІНЬ

(уривок)

На мою батьківщину, Поете,
прийшла осінь, як казка,
така осінь собі, наче свято,
а тривожна, як ваши,
не наші, біоструми!
Тільки ви, Поете, повірте,

що в нас осінь на диво сьогодні!
(Ой, троянди, які переспілі!).
На батьківщині метафори
люблю слухати осінь,
Дунай і Карпати, Поете
Роберте Рождественський!..

У номері:

- Хай пам'ять їх не згасне!.. ➤ стор. 2
- «Зеленій ліщині» – 60 років! ➤ стор. 3
- Контакти прикордонних сіл ➤ стор. 4
- «Хмільна музика весни» ➤ стор. 5
- Даруючи, отримуємо більше ➤ стор. 6
- Помилка, що змінила майбутнє ➤ стор. 7
- Статус закордонного українця ➤ стор. 8
- Перелік документів до статусу ➤ стор. 9
- Покоряючись Біблії – Слову Божому ➤ стор. 10
- «Радуйтеся і веселітеся» ➤ стор. 11
- День європейських мов ➤ стор. 12
- Термінологія в гуцульському укладі ➤ стор. 13
- 160 років від нар. Ч. Порумбеску ➤ стор. 14
- Міжнародний «Марш Вишиванок» ➤ стор. 15
- З днем народження Вас! ➤ стор. 16

Прес-конференція Посла України в Румунії, Його Екссцеленції Пана Теофіла Бауера

Доброго дня!

Надсилаємо обіцяні матеріали щодо прес-конференції Посла України в Румунії Теофіла Бауера для румунських засобів масової інформації.

Посольство України в Румунії

27 вересня ц.р. у приміщенні Посольства України в Румунії відбулася прес-конференція керівника дипустанови для румунських ЗМІ, яка складалася з виступу Посла та сесії запитання-відповіді щодо європейської інтеграції України, реформ у нашій державі, започаткованих Президентом В. Януковичем.

Під час виступу увагу аудиторії було привернуто до такого:

– Україна високо цінує підтримку з боку Румунії підписання під час майбутнього Вільнюського саміту «Східного партнерства» Угоди про асоціацію між нашою державою та ЄС;

– Київ вживає всіх необхідних заходів для виконання домовленостей з європейськими партнерами в контексті готовності до підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС під час Вільнюського саміту. З метою наближення до європейських стандартів українська влада реалізовує масштабні реформи у соціально-економічній та юридичній сферах, які покликані модернізувати країну та забезпечити відповідність європейським критеріям та стандартам;

– Українська сторона вважає майбутнє

підписання Угоди про асоціацію визначальною та взаємовигідною для сторін подією та сподівається, що Румунія, як країна, що має спільний з Україною кордон буде серед держав, що першими відчують переваги зближення нашої країни з ЄС, в першу чергу, в економічному контексті;

– Нещодавній візит, 13 вересня 2013 року, до Бухареста Міністра закордонних справ України Л. Кожари надав відчутного

позитивного імпульсу двостороннім українсько-румунським відносинам. Вже у найближчий період заплановане проведення цілого ряду двосторонніх контактів з низки питань, що становлять взаємний інтерес. Зокрема погоджено терміни проведення чергового раунду переговорів стосовно укладання Угоди між Україною та Румунією про місцевий прикордонний рух;

– пріоритетним напрямком подальшого розвитку двосторонніх українсько-румунських відносин визначено напов-

нення їх економічним змістом, зміцнення регіональної та транскордонної співпраці, зростання товарообігу.

Запитання-відповіді:

1. Як Україна передбачає збалансувати свої відносини з ЄС та РФ?

– На даний час як серед ключових українських політичних сил, так і серед більшості суспільства існує консенсус щодо пріоритетності для України європейського вектору зовнішньої політики. Україна не планує відмовлятися від рівноправного та взаємовигідного співробітництва з іншими партнерами, але європейська інтеграція є першочерговим стратегічним пріоритетом.

2. Чи відчуває офіційний Київ спроби вплинути на власну зовнішню політику з боку зовнішніх чинників?

– Україна, як держава, що має важливе геостратегічне розташування на мапі Європи, приречена знаходитись в центрі пильної уваги багатьох країн, що цілком об'єктивно спричиняє спроби тих чи інших геополітичних гравців вплинути на зміст її зовнішньої політики. Але як незалежна та суверенна держава Україна самостійно визначає та визначатиме надалі свої зовнішньополітичні пріоритети. На сьогодні таким пріоритетом є інтеграція до Європейського Союзу.

В центрі – Посол України в Румунії п. Теофіл Бауер

ХАЙ ПАМ'ЯТЬ ЇХ НЕ ЗГАСНЕ...

Цього літа група учителів і викладачів села Верхня Рівна подумала спом'янути своїх колишніх професорів Українського ліцею в Сігеті «незлим, тихим словом», як писав наш геній Т. Шевченко.

І так, домовилися із сільським священиком Юрієм Албічуком, щоб відслужити парастас у їх пам'ять. У суботу, 27 липня, група учителів і викладачів зійшлися при Тройці перед церквою. Тут священик Ю. Албічук відслужив парастас. У своїм помельнім слові він згадав українських професорів, які дали освіті десятки учителів із Верхньої Рівни, а також із інших українських сіл Мараморощини, Буковини, Банату і Добруджі. Вони ж дали освіту десяткам і сотням українських дітей!

Список наших професорів був довгий. Між ними – професор, диригент, композитор Михайло Митринюк, який зіграв велику роль у організуванні української школи в Сігеті, у культурному розвитку майбутніх учителів, у розвитку артистичної діяльності на селах

Мараморощини, і не тільки. Ми ще й тепер співаємо у хорі його пісні й обробки.

Допоміг професор заснувати і диригувати оркестрами (як мандолінові оркестри у Сігеті і Верхній Рівні), допоміг заснувати українські хори, виховав плеяду диригентів українських хорів, але й потерпів за українство разом із проф. Орисею Хортік.

В нашій пам'яті живуть також: Ольга і Роман Гордійчуки, Олександра і Денис Онищуки, Олена Оленчук, Панас Новосівський, Анатолій Лозинський, Рахіля і Константин Драпака, Андрій Сливка, Сильвестр Фраціян, Емілія Векеряну, Ярослава Антохій, Олена і Петро Дряб, Ілько Павлюк, Федір Марущак, Володимир Данилюк, Георгіє Ківу, Ярослав Дуда, Георгіє Джорджіке, Ернест Лорінц, Василь Шмуляк, Анна М्याлярчук і багато інших професорів. Вони старались надати багато знань, культури учням, виховати любов до української мови, українського народу, і не тільки, до дітей...

На парастасі були згадані також імена учителів і викладачів, які працювали у школі Верхньої Рівни і відійшли у вічність.

Не забули спом'янути і наших померших родичів, які нас виростили, заслали до школи і піддержали нас матеріально і душевно, щоб закінчили її і вийшли в світ.

Нехай їм буде земля пером, а ми будемо їх споминати «незлим, тихим словом»...

Текст і фото
вчительки Іляни ДАН

КОПАШИЛЬСЬКОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ХОРУ «ЗЕЛЕНА ЛІЩИНА» – 60 РОКІВ

Промова Голови СУР Ст. Бучути

З НАГОДИ 60 РОКІВ ВІД ЗАСНУВАННЯ ХОРУ «ЗЕЛЕНА ЛІЩИНА» В КОПАШИЛІ, 28-ого ВЕРЕСНЯ 2013

Дванадцять років тому тут, у Копашилі, ми святкували 50 літ від діяльності хору «Зелена ліщина», з якої нагоди я написав статтю в часописі «Вільне слово» про цю подію, яка називалася «Від приємних людей – приємні враження».

Там я описав моє перше враження про банатське українське село Копашиль і згадав про моїх колишніх колег Сігетського ліцею і про марамороських учителів, які прибули до Банату після закінчення педагогічної школи. В той час пан І. Лібер ще

не сповнив був 70 років. Від того часу пройшло приблизно 12 років, але пан Лібер не піддався різним перепонам і сьогодні, як і завжди, перед ним, по-перше, музика.

Пані Анна Берей в своїй статті «Івану Ліберу – 80» пише у «Вільному слові»: «Мало кому вдається доходити до такого віку. Можна тільки поздоровити нашого композитора, диригента, етномузиколога проф. Івана Лібера і побажати йому багато здоров'я, сили праці, щасливих і легких днів разом з його родиною у колі друзів, знайомих, разом із членами хору «Зелена ліщина», «Голосом українців», з усіма, хто поважає його музичну діяльність, всю працю на ниві українства».

Я можу тільки додати – На Многая і Благая літа всім Вам присутнім!

Хай щастить Нам!

Успіхів всім групам, які будуть виступати!

Степан БУЧУТА,
Голова СУР

*«Хто володіє чарами пісень,
душею всякою заволодіє»
Генрік Ібсен*

Таким мотго починається «Запрошення» на значне свято мішаного хору «Зелена ліщина» села Копашиль Карашсеверінського повіту. Подія відбулася 28-го вересня ц.р. у місцевому будинку культури, починаючи з 14-ої години.

Гостями були важливі особистості: пан Степан Бучута, голова Союзу українців Румунії, Іван Марочко, депутат Румунського Парламенту, представники Повітової ради Караш-Северіна – Ервін Цігла, голова Повітового Форуму Караш-Северіна, журналісти Тімішорської та Решіцької радіостудії українською мовою, Румунського Телебачення (TVR 1), і не востаннє голови повітових філій СУР: Сату Марє – Михайло Мачока, Марамуреш – Мирослав Петрецький, Тіміш – Юра Глеба. Особливим гостем був поет Юрій Павліш, син Копашильського села, який чимало віршів написав про рідне село.

Художні колективи, які своєю присутністю покрасили всю подію, виступами доказали присутнім глядачам, що вони володіють красою української пісні, українського танцю, української поезії.

Своїм виступом на початку концерту пан Степан Бучута побажав успіхів усім художнім колективам.

Після некороткого вступу у концертну атмосферу модератори проф. Михайло Бобик та Іяна Шепетюк представили глядачам звіт праці святкованого хору «Зелена ліщина»:

Про мішаний хор «Зелена ліщина»

Про хор «Зелена ліщина» не можна говорити, незгадавши про село Копашиль (оф. назва Копачеле) Карашсеверінського повіту, бо саме тут, у цій місцевості, відбулось його народження, становлення як художнього колективу, тут зростала його майстерність.

Ще понад ста років тому у цю місцевість прийшли перші закарпатські українці, які покинули рідний край у пошуках кращого життя.

Початки завжди нелегкі, тож і першим українцям, які осіли у банатському краї було важко, тим паче, що на теренах, де вони заснували перші поселення (а це сьогоднішні села Копашиль, Зоріле і Корнуцел), ще не так давно були вирубані ліси. Викупивши землю, їм довелося важко

Безумовно, переселившись до Банату, українці принесли із собою свої звичаї, традиції, свою культуру, невід'ємною частиною якої є музика, пісня. Попри важку працю, «нові» банатці знаходили час і на розваги. Селяни часто збирались на гулі, де під акомпанемент скрипки чи сопілки можна було потанцювати навіть і босоніж. До речі, серед українців, які прийшли із Закарпаття, було чимало вправних сопілкарів і скрипалів. І сьогодні з переказів своїх бабусь і дідусів копашилияни знають про таких музик, як Тюх Гриць, Кут Павел, Кут Василь, Пішта Іван, Дикун Митер, Ковбиця Іван, Субота Іван, Вадюник Юра, Роса Митер та ін. Ці музики спочатку грали поодинокі, а пізніше почали збиратися у невеликі колективи (оркестри).

Під час таких гулів співали, танцювали, приказували. Щодо репертуару танців, треба відмітити, що він, як був, так і зостався дуже скромним. Це «Танець», «Катеринка», «Богарь». Їх танцювали на весіллях, чи інших забавах, доки не з'явилися нові, класичні танці, вальс, танго та інші. На жаль, із цього небагатого репертуару народних танців донині залишився тільки «Танець», який, щоправда, є найпопулярнішим. Його танцюють під різні мелодії, а головне, щоб вони були дводольними, з швидким темпом.

Копашилияни завжди були і є співучими людьми. Вони, як і взагалі всі українці, пісню виражали всі свої почуття: радість, сум, втіху, незадоволення, співали, працюючи в полі і в лісі, при худобі, а що вже говорити про вечорниці! Ще донедавна і вдень, і увечері вулицями лунали українські пісні, на весіллях співали ненаймані виконавці, а такі самі весільні, чи, як кажуть в Копашилі, свальбівники. Таким чином, українська народна пісня зберігалася і передавалася з покоління в покоління. У наші дні таке явище помітно рідше. Лише на Святий Вечір селом лунають українські колядки.

(Продовження на 16 стор.)

Живи-живи, красуйся, «Зелена ліщино!..»

працювати, аби розчистити її, підготувати для побудови житла і посіву. Робочою худобі в «нових» банатців було мало, тож основним знаряддям у боротьбі за виживання стала сапа.

Незважаючи на те, що закарпатські українці, переселившись у Банат, мігрували в межах однієї й тієї ж держави - Австро-Угорської імперії, - зв'язки із сусідами на нових землях налагоджувались дуже повільно і важко, в першу чергу, - через мовний бар'єр.

Мабуть, поліпшення настали б значно швидше, якби не нове випробовування на долю банатських українців, і не тільки, - почалася перша світова війна, у якій полягло чимало людей, в тому числі і українців. Населення збідніло не тільки матеріально, війна забрала чи покалічила в першу чергу молодих і сильних чоловіків, значно знизивши його робочий потенціал.

Незважаючи на все, життя продовжувалось.

Налагодження контактів між прикордонними селами повіту Сату Маре та Виноградівського району

Статутом Союзу українців Румунії передбачена підтримка контактів з дипломатичними представництвами України в Румунії, з державними установами України, неурядовими українськими організаціями з історичної батьківщини та представлення української меншини в стосунках з офіційними органами державної влади усіх рівнів, внутрішніми і закордонними неурядовими організаціями.

Згідно з цим Сатумарська філія Союзу українців Румунії минулого року почала налагоджувати контакти між різними установами повіту Сату Маре та Закарпатською областю (села Хижа, Новоселиця та Черна) в сфері співробітництва в галузі культури та надання допомоги у пошуках партнерів із румунського боку для написання спільних проектів, що фінансуються Європейським Союзом. Це була перша офіційна зустріч низових органів самоуправління після 1945 року.

Під час поїздок по району та селах делегація відвідала соціальні заклади, взяла участь у фестивалях «Угочанська лоза», «Чернянська начанка», «Волоські страви» та «День села Хижа».

У ході цих зустрічей голови територіальних громад виявили багато спільних проблем, які необхідно вирішити найближчим часом. Також домовилися щодо підписання угоди про партнерські зв'язки у рамках транс-кордонного співробітництва та підписали угоду про партнерські стосунки із селом

Мікула з повіту Сату Маре, де проживає українське населення.

Інше питання, що обговорювалося, – це відновлення роботи пункту перетину кордону у Хижі, а згодом і добудова тут сучасного переходу, який буде відповідати європейським стандартам.

А так хочеться, щоб від слів ми перейшли до справи зближення наших народів!

Цього року філія Союзу українців Румунії в Сату Маре допомогла у налагодженні партнерських стосунків між культурними закладами Сату Маре, а саме Сатумарським повітовим центром збереження та просування традиційної культури та Виноградівською районною державною адміністрацією, в тому числі із сільськими радами сіл Хижа, Черна, Новоселиця та Велятинською сільською радою Хустського району.

Також були налагоджені контакти у сфері культури. Подібні заходи в культурному житті населення цього регіону мають на меті підняти рівень національної свідомості, відновити звичаї й обряди та відродити фольклорну спадщину. Розвиток культурних зв'язків виявляється у розширенні обміну досвідом між творчими організаціями і закладами культури України та Румунії.

Ірина-Люба ГОРВАТ,
Генеральний секретар СУР

X-й СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ

(Закінчення. Поч. в н-р 17-18/2013 р.)

Звітаннями на адресу X Світового Конгресу Українців виступили також ряд політичних та громадських діячів. Після закінчення офіційної частини присутні переглянули мистецьку програму. Щоправда, концерту дочекалася лише половина присутніх. Інша частина покинула зал після офіціозу.

21-22 серпня Конгрес продовжував свої пленарні сесії на теми: «Євроінтеграція - запорука незалежності України та сприяння її демократизації», «Світове українство у просуванні спільних інтересів», «Голодомор 1932-33 рр.: правда перемагає» та праця по комісіях.

Так що представники СУР розподілились по комісіях, де представили стан культури, стан освіти, фінансовий та юридичний стан, також Союз українців Румунії.

Щодо юридичної підкомісії СКУ, членом якої є і пан Микола-Мирослав Петрецький, радник СУР, члени підкомісії ухвалили зміни щодо Статуту СКУ та уповноваження до річних загальних зборів Світового Конгресу Українців з 2014 р. Ці зміни незначні, але досить важливі.

Беручи до уваги нові вимоги канадського законодавства, яке регулює існування і дії таких юридичних осіб, як СКУ, а також необхідність прийняти відповідні заходи і зміни у зв'язку з цим новим законодавством, X Світовий Конгрес Українців уповноважив Річні загальні збори Світового Конгресу Українців з 2014 р. здійснити дії та прийняти новий Статут, щоб пристосувати його до нового канадського законодавства.

Так само члени комісії ухвалили переклад статуту як на англійську мову, так і на українську мову, вповноваження Ради Директорів і кількість членів ради директорів.

22 серпня делегати X СКУ схвалили зміни до Статуту СКУ: висоти членських внесків та бюджетних зобов'язань, місце головного бюро СКУ, постанови та резолюції щодо подальшої діяльності СКУ та обрали новий склад керівних органів Світового Конгресу Українців: Євген Чолій - президент (Канада); Ярослава Хортяні - перший заступник президента (Угорщина); Оріся Сушко - другий заступник президента (Канада); Петро Штик - третій заступник президента (Франція); Стефан Романів -

генеральний секретар (Австралія); Богдан Ватраль - фінансовий референт (США); Зенон Потічний - скарбник (Канада).

Під час Конгресу керівництво СКУ провело зустрічі з усіма керівниками опозиції, а по його закінченні – із президентом В. Януковичем та міністром закордонних справ Л. Кожарою.

X СКУ закінчився подякою Євгеном Чолієм до мешканців Львова за їх теплий прийом, а також висловив особливу подяку голові Львівської обласної адміністрації Віктору Шемчуку, декану Національного університету «Львівська політехніка» Юрію Бобалу та директору Міжнародного Інституту Освіти, Культури та Зв'язків із діаспорою Ірині Ключковській.

X Світовий Конгрес Українців уможливив учасникам поділитися успіхами, обмінятися думками і опрацювати плани для дальшої консолідації 20-мільйонної діаспори. У цілому, X Світовий Конгрес Українців відбувся успішно.

Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ,
економічний радник СУР

Віктор ПОЛЯНЕЦЬКИЙ

ХМІЛЬНА МУЗИКА ВЕСНИ

(Оповідання)

Лист до редакції

Дорогий пане Іване Ковач!

Прошу Вас розглянути мою пропозицію про друк мого оповідання «Хмельна музика весни», котре румунською мовою переклав відомий перекладач Сімон Гочу.

Додаю твір українською і румунською мовами.

З повагою, Віктор Полянецький

Полянецький Віктор Анатолійович народився 15 жовтня 1951 р. в с. Капітанка Голованівського району Кіровоградської області. Закінчив Харківський державний інститут культури та Харківський державний університет. Працює головним редактором газети «Южная магистраль» Південної залізниці.

Автор книжок: «З буднів складається життя», «На благо», «Доки серце болить», «За другим каменем», «На гостинах», «З чистої води», «Третім часом», «Спомин серця»; у перекладі російською мовою «Калина вызрела», в перекладі білоруською – «Бацьку сустракай», в перекладі румунською мовою – «Memoria inimii».

Лауреат премій ім. П. Васильченка, ім. С. Шеврякова, ім. К. Гордієнка, ім. М. Чабанівського та Міжнародної премії фонду Волянників-Швабінських (США).

Член НСПУ з 2003 р.

Тихо так у селі. Здається й повітря дзвенить від тиші. А вишні квітують рясно-прерясно, бо коли цвіте терен, то вітряно й прохолодно. Дихати легко, а в душі наче бринить мелодія, яку колись Хмель вигравав на скрипці. Серце від тієї музики випурхує із грудей і летить-летить кудись. Ніжним бентежжям обгортає весна, і хочеться, як отому Хмелеві, закохатися й повіятися світ за очі...

Он у Хмелів хвіртка хляпнула — дружина і син на дорогу вибігають раз по раз. Голька долонею, як дашком, одтінює очі, щоб не сліпило, і все виглядає. Другою рукою спирається на палицю, бо ледве дибуляє — ноги болять, простудилася колись на буряках. А ще зовсім молода, і сорока не виповнилося, та бач, нещастя — хвора.

...Тоді після Покрови кинуло мокрим снігом, а на ранок вдарив мороз. У полі — буряки. І людей із міста, і машин із військової частини нагнали їх вивозити. Не годилося добру пропадати, та вже й відрпортували про зібрані центнери. Тож Голька — попереду всіх. Коли загадали в клубі премію отримувати, а в неї одняло ноги. Скільки потім грошей по лікарнях порозвозила й на курорти їздила — не вилікувалася, лише попустило трохи. Ось і шкандибає з палицею. Ледве з хатньою роботою порастає, а не те щоб на городі. Із Хмеля ж помічник абиякий. Тут копати, садити треба — весняний день рік годує, а він, вздрівши якусь пташку, стане, любується, а потім замуркоче собі щось під носа та й повіється з поля — грати.

Замолоду Голька гарна була, спритна. Та й Хмель тоді, мабуть, кохав її, не бігав за молодими. То з роками сказився: як той казав, сивина в голову, а біс у ребро. Спомин серця вдома, а тут ще й Голька наполягала, щоб до хазяйства брався — чи хлівець лагодив скотині, чи ставив загородку для курей. У нього ж руки недоходили. Візьме ту скрипку та дивиться, дивиться на неї. А тоді торкне струну пальцем — і знову дивиться. Коли вже заграє, та такої журливої. І знову загорне скрипку у шмат полотна та й піде десь.

От і сьогодні у Хмелів неспокійно: хазяїн відбився од хати. Вже й Валерій (їхній син) прихоплює прищипкою штани, лаштується в дорогу. Батька шукати. Гульбища у Хмеля стали дедалі частіші. Цієї зими як пішов колядувати із кумом, аж через місяць повернувся додому. Шукали всюди, і в міліцію зверталися, та не знайшли. А він якось з'явився вранці, коли син вже пішов до школи, бо стидався Валерика: одинадцятий клас закінчував хлопець.

Хмель, не поївши, переодягнувся та й подався на тракторну бригаду — там на нього чекав розібраний трактор.

Бригадир полаяв та й дозволив працювати, бо мало було охочих порпатися в мазуті... У Хмеля,

видно, знов збунтувалася кров, і він десь зник. А як вигравав же перед цим! Що то за мелодії?.. Звідки вони бралися? Де і коли він їх чув? Струни, здавалося, промовляли словами. І так без угаву, без перепочинку. Аж за околицю було чутно ту музику, яка, мабуть, тут же народжувалася у Хмелеві голові й розсотувалася закутками села, озиваючись десь на долині, чи в колгоспнім саду, або аж ген — під лісосмугою. Раніше, бувало, дядьки та хлопці пробували до нього підсідати з балалайками чи баянами, а воно не виходило отим оркестром, бо Хмель страшенно сердився, коли хоч один звук не той. «Як ти тільки не так береш, то віриш, мені мов ножем під самісіньке серце», — казав і дуже просив того «музиканта» не заважати. А сам грав до глибокої ночі, доки ранкова прохолода не стискувала груди.

І його батько музикантом од Бога був, сліпий лише. На віспу в дитинстві перехворів. Ох, і гарно грав на скрипці біля сільбуду, а сільський оркестр його підтримував. Коли ж заболять пальці — він і зупиниться: мовляв, курити хочеться, а хлопці йому припалену цигарку: тільки грай.

Мати Хмеля — Фотина — через ту музику й вийшла за батька заміж. А він їй усе життя перетворив на суцільну мелодію. Хоч і незрячий, а все в господарстві робив: і воду носив, і корову доїв, і визернював кукурудзу. Та і з поля вкрасти — Фотина веде його за руку, а він, як віл, пре оті чували з кукурудзою чи буряками. Й померли майже водночас: вона в понеділок, а він — три дні по тому.

Хмель змалку батькову музику засвоїв: на шкільних музичних олімпіадах завжди перший, а в музичне училище оддали його, а там треба було свій баян мати, та ще і якийсь «на замовлення». У хлопця своїх грошей не було, а з батьків не схотів дерти, то й пішов на курси трактористів.

Голька до його музики байдужа. Їй якби хазяйство трималося. Хотіла мати й хліб, і до хліба. Працювала до чорноти в очах, а гроші, як тільки зашелестять у руках, несла до райцентру на книжку. Та воно, бач, тепер держава обдерла, мов луску. Хмель хотів купити «жигуля», бо йому виділили за рознарядкою, але жінка не дозволила на ту іграшку тратити гроші. Мовляв, тобі вона не потрібна, а син ще хай підросте. Мопеда придбали Хмелю, щоб не натруджував ноги.

І на кохання Голька замолоду була щадливою. Ото привела сина, щоб мати помічника, то й усе. А Хмель мов зірвався з цепу. Як вглядить якусь красуню, ота його вразлива душа і бринить, і веде. Не відпускав, не звдавши солодкої спокуси. Не раз, кому перетолочував поле, підловлювали його — і провалювали голову, й бучків отримували, проте не каюся, не шукав броду. Хоча солодко Хмелю було не тоді, коли водив смичком, а опісля, коли

повертався додому. Сяде в садку на лавці, а мелодія все лунає йому.

Так просидить і до ранку. Непоказний він був — кістлявий, рудуватий. Чуба носив парубоцького, який спадав йому на очі, а він мов кінь, у спекотний день: тріпне головою, і стає чуб на крило.

Чи справді любили його жінки, чи тільки жаліли, хтозна... Хіба ж зрозумієш ту жіночу вдачу... Але чи це важливо? В повітрі тоді ще довго лунало: «Любий, любий...»

От і зайшло сонце, а Голька все виглядає. Немає Хмеля, й вона вже достеменно знає, що його тепер не буде довго, але сподівається, що, може, хоч цього разу не забариться десь безпутний хазяїн. Хвилувалася: не дай Бог утоплять або вб'ють.

І Валерка он тягне велосипед до воріт — видно, не знайшов сьогодні батькових слідів, очі похмуро відводить убік на німе Гольчине запитання. Та де його знайдеш?! У нього одна дорога, а в сина — десять. І не знаєш, яку вибрати, де пригрівся той батько. А вранці загомоніло село: Хмель ночував в Олійничихи-вчительки. А вона ж молодесенька, лише закінчила інститут, в дочки йому годиться. Хмелева музика їй припала до душі. Та чоловік повернувся невчасно — в Одесу м'ясо возив продавати. Кажуть, розходяться вже.

Хмель не пішов і на роботу — узяв корову за налігач і повів пасти за Деренюху. А яка там паша? Травичка виткнулася тільки-тільки. Зілля жаб'яче жовтіло де-не-де.

Ніхто з домашніх його не чіпав, не смів. Знали: стече вода, а річка знов вбереться в береги.

Хмель курил цигарки — одну за одною...

...Уже й ранок, од вишневого цвіту наче аж легенький димок. Хмель так і сидів на отій лавці, де завжди виводив свої мелодії. Ледь теплий сидів, і білий суціль — вишневий цвіт.

У лікарні, вмираючи, сказав: їхав на мотоциклі та впав. А не зізнався, на якому мотоциклі і з ким їхав. Усе було поодбивано в нього всередині. Сільчани, звичайно, здогадувались, чийх рук те діло, але ж хіба ж судитимешся, та ще в такій справі?

Квітує. Тихе надвечір'я. Жаби в ставку, біля горішнього млина, справляють весілля. А якщо прислухатися добре, можна музику почути, оту Хмелеву.

Молода вчителька слухає музику весни в себе на подвір'ї й втирає сльози. Така жаліслива...

П.С. Дорогий, шановний пане Вікторе Полянецький! Ваш твір у перекладі румунською мовою буде надрукований в нашому часописі румунською мовою «Curierul ucrainean».

Сподіваюсь на подальшу співпрацю.

З особливою повагою, Іван Ковач

ДАРЮЮЧИ, МИ ОТРИМУЄМО У ВІДПОВІДЬ ЩЕ БІЛЬШЕ!

Дорогі українці, дорогі матері-українки! Сьогодні є чимало родин українського походження, які потребують матеріальної допомоги, людей, яким просто необхідна наша допомога!

У багатьох селах Румунії, де проживають українці, є багато літніх людей, багатодітних сімей, дітей, які не можуть відвідувати школу через значні фінансові труднощі своїх батьків. Тож нашим завданням є усвідомлення цих проблем і надання допомоги тим родинам, які виховують дітей. Їм неодмінно треба допомогти, бо даруючи, ми отримуємо у відповідь ще більше - радість, щастя, любов і Божу благодать!

Ми дуже сподіваємося, що знайдуться однодумці, які будуть готовими допомагати їм разом з нами! Не можна бути байдужими, адже ніхто не знає, що на нас чекає завтра! Як писали мудрі люди, «В єдності - сила...». Думаю, що є багато

людей, які готові пожертвувати отих 10-20 леїв на таку благодійну справу!

Давайте, спробуємо разом!!!

Ми, українці, маємо сприяти захисту материнства та дитинства, надавати допомогу багатодітним і малозабезпеченим сім'ям, залучати благодійні внески українських та іноземних юридичних і фізичних осіб. Ми повинні мобілізувати фінансове співробітництво з благодійними та іншими організаціями, фізичними особами в Румунії, проводити благодійні акції. Адже, незалежно від наших можливостей, ми зможемо змінити життя багатьох знедолених з-між нас!

Ірина-Люба ГОРВАТ
Генеральний секретар СУР

Особлива подія в с. Копашиль Карашсеверінського повіту

60-РІЧНИЙ ХОР «РОНЯНСЬКІ ГОЛОСИ» – НА 60-РІЧЧЮ КОПАШИЛЬСЬКОЇ «ЗЕЛЕНОЇ ЛІЩИНИ»

Прикінці місяця серпня хор «Ронянські голоси» і гурт танцюристів «Соколи» із Верхньої Рівни, що в Мараморощині, брали участь у фестивалі «Проектнік» в Сігішоарі. Тут як хор, так і ансамбль танцю «Соколи», який виконав два українські танці, мали великий успіх, адже, крім уже відомих українських пісень, проф. Джета Петрецька підготувала з хором кілька нових українських пісень.

А в кінці місяця вересня український мішаний хор «Зелена ліщина» села Копашиль Карашсеверінського повіту, диригент Іван Лібер, – відсвяткував свої понад 60 років існування. На це свято були запрошені художні колективи із повітів, де живуть українці.

Із Марамориша були запрошені два художні колективи: мішаний хор «Ронянські голоси», разом із Мирославом Петрецьким, головою філії СУР – Марамориш і Елеком Опрішаном, головою сільської організації СУР, талановиті члени хору і вокальної групи «Руцанка» із села Русково (односельчани пана І. Лібера) у супроводі сільського голови СУР Пінті Марічека.

Дорога із Мараморощини до Банату була довга. Із Рони вирушив тільки хор, тому що ансамбль танцю «Соколи» складається у більшості із студентів, які починали вже новий університетський рік. Хоч пані Джета Петрецька приготувала вже ансамбль танцю учнів «Соколята», та дорога була задовга для них... Ми вирушили із Рівної у п'ятницю рано, підхопили із Рускова вокальну групу, а доїхали до Карансебеша увечері. Там на нас чекав делегат СУР із міста, який усіх провів до готелю, де ми відпочивали дві ночі. Тут ми зустрілися з паном Степаном Бучутою, головою СУР, та його економічним радником Миколою М. Петрецьким (теж членом хору), які брали активну участь у цій події.

На другий день, у суботу, ми поїхали до Копашіля, де нас прийняли І. Лібер разом із хором «Зелена ліщина» з хлібом-сіллю.

Свято 60 років від заснування хору «Зелена ліщина» відкрив Іван Лібер, керівник цього хору від заснування і до тепер, композитор і автор збірників українських пісень, голова Карашсеверінської філії СУР.

У своїм слові Іван Лібер привітав гостей, присутню публіку, представив історію мішаного хору «Зелена ліщина», подякував за допомогу, надану СУР, згадав значних людей села Копашиль, – відомогих письменників, уродженців села, Івана Ковача, Юрія Павліша, Василя Баршая та інших. Потім надав слово голові СУР Степану Бучуті, а також українському депутатові Іванові Марочку. У своїм слові пані Анна Березій привітала Івана Лібера за його культурну діяльність протягом десяти років і прочитала свої вірші,

український гімн, який був вислуханий на ногах усією публікою (хвала і слава їм!). Між піснями, виконаними хором, була і обробка І. Лібера «Ой зацвіла ліщинонька», а також пісня «Марамориш, рідний краю» – музика І. Лібера на слова Ю. Павліша (присутнього на святі), які викликали хвилювання марамороського композитора, який живе у Банаті, і банатського поета, який живе у Марамориші.

Після виконання пісні «Сюїта Марамурешане» обробки М. Митринюка (диригента, композитора і викладача багатьох українських учителів, між якими і І. Лібер) проф. Мирослав Петрецький подарував Грамоту і букет квітів хоромі «Зелена ліщина» та його керівникові, а хор «Ронянські голоси» заспівав їм поздоровлення «Многая літа» на 4 голоси.

Вокальна група «Руцанка» із Рускова (односельчани І. Лібера) у прекрасних локальних костюмах виконали низку місцевих народних пісень під проводом проф. Михаєли Миколайчук. Їх супроводжував сільський тараф (оркестр). У своїм слові Пінтя Марічек і М. Миколайчук поздоровили пана І. Лібера за його діяльність і виявили велику радість, що їх односельчанин став відомим артистичним діячем. Було багато таких хвилюючих моментів.

Почалася програма ювілейного хору, яку завершили об'єднані хори під проводом Івана Лібера. Ця

культурна діяльність закінчилася спільною вечерею у м. Карансебеші, де молодь і повеселилася.

На третій день, у неділю, хор «Ронянські голоси» і вокальна група «Руцанка» вирушили в дорогу до Марамориша із задоволенням того, що відсвяткували 60-річчя видатного хору і його керівника. Бажаємо їм і надалі ще багато років культурної праці!

Текст і фото
Іляни ДАН

«Ронянські голоси» наші...

присвячені хоромі «Зелена ліщина».

Послідувала артистична програма, складена із виступів хорів, оркестрів, танцювальних і вокальних груп, яка тривала до самого вечора.

Почав свою програму ювілейний хор «Зелена ліщина» під проводом Івана Лібера, а потім, прийнятий оплесками, – мішаний хор «Ронянські голоси» виконав ряд українських пісень на 4 голоси під майстерним проводом проф. Дж. Петрецької. Почав хор свій виступ піснею «Реве та стогне...» на слова Т. Шевченка, прийнятий як другий

До 180-річчя з дня народження Альфреда Нобеля (21.10.1833 - 10.12.1896)

Помилка, яка змінила майбутнє

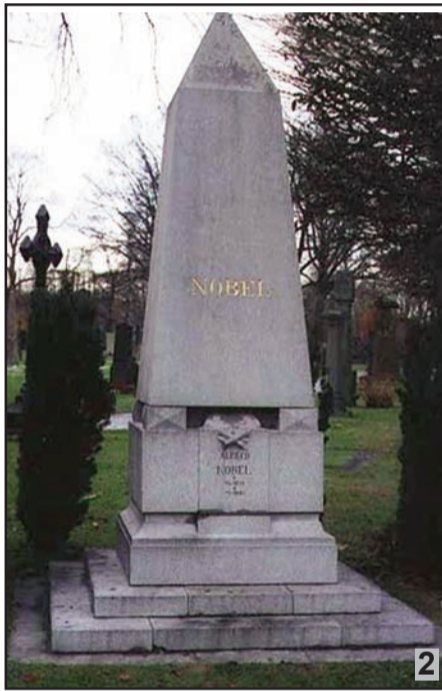
Зазвичай, жодній людині не дано знати, що і як говоритимуть про неї після смерті, як її згадуватимуть наступники. А йому це вдалося. Одного дня він прочитав у газеті... некролог з приводу його смерті. Це сталося через журналістську помилку (насправді, помер його старший брат), а автор некрологу, нерозібравшись, оголосив про його смерть. Прочитавши, він був надто розчарований не стільки тим, що його завчасно поховали, як тим, яка слава чекала його після смерті. В некролозі було сказано: «Помер динамітний король, людина, яка не тільки створила смертоносну речовину, але й на торгівлі нею заробила купу грошей». Його ніяк не тішила перспектива залишитися в історії людства негідником світового масштабу, й тоді, розуміючи, що минуле змінити не можна, він вирішив спробувати змінити майбутнє. І йому це вдалося.

Сьогодні рідко згадують Альфреда Нобеля як винахідника динаміту та багатьох інших вибухових речовин, як «мільйонера, який заробив своє майно на крові» (так його охрестили тогочасні газети), але, напевно, чи можна знайти нині людину, яка не чула б про Нобелівську премію?!

Альфред Бернхард Нобель народився 21 жовтня 1833 р. в Стокгольмі. Після пожежі, в якій згорів родинний будинок, голова сімейства Емануїл Нобель вирішив переїхати в Петербург. Здійснивши свій задум в 1843 р., там же побудував завод, який випускав шпали, зброю, міни і парові двигуни. Справа виявилася дуже прибутковою, і так Емануїл Нобель зумів здійснити свою мрію – дати своїм дітям прекрасну освіту. Альфред любив фізику і хімію, володів п'ятьма мовами, захоплювався літературою і певний час навіть сам писав вірші та п'єси. Далі економічна криза примусила родину Нобелів повернутися у Швецію. Поселившись в родовому помісті біля Стокгольму, Альфред долучився до роботи батька над дослідженнями вибухових речовин. Особливо його цікавив сильний, але надзвичайно небезпечний у використанні нітрогліцерин, який вибухав від найменшого поштовху. Альфред винайшов практичний детонатор, який дозволяв попередити неконтрольоване вибухання. Але, незважаючи на всі міри безпеки, експеримент закінчився трагічно. 3 вересня 1864 року вибух 100 кілограмів нітрогліцерину, які зберігалися на фабриці Нобелів, в одну мить перетворив її на руїни. Під час цієї трагедії загинув брат Альфреда Еміль. Однак це не зупинило Альфреда, він продовжив експерименти і через якийсь час уже запатентував вибухівку під назвою динаміт, який одразу здобув широке використання при прокладанні тунелів, шахт, каналів, розчищенні річкових русел. Бізнес Нобеля почав стрімко набирати оборотів, його підприємства переросли у

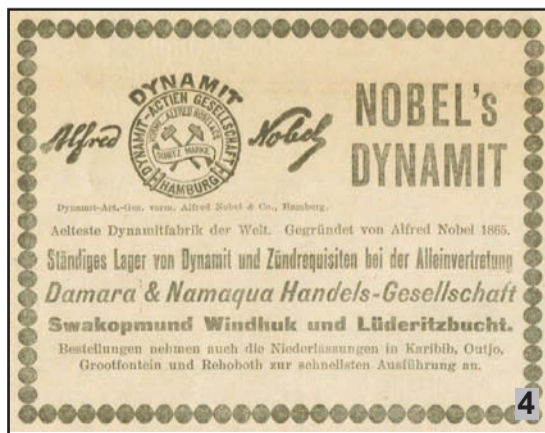
світову мережу корпорацій і синдикатів.

Видавці довго переконували Альфреда Нобеля написати автобіографію, але він вважав таку затію пустою і непотрібною. «Це справа знаменитих злочинців і акторів, – говорив він. – А в мене не вистачає часу на роботу. Зрештою, можете друкувати... Ось моя біографія: Нобель – бідне напівживе створіння. Позитивні якості: слідкує за чистотою нігтів, старається нікому не спричинити труднощів. Недоліки: відсутність сім'ї, велике терпіння, має слабе здоров'я, але добрий апетит. Найбільший гріх – не любить багатство. Хіба цього не достатньо для смертного?». І дійсно, доля дала багато Альфреду Нобелю, але і відняла: будучи привабливим чоловіком, він так і не знайшов свого

кохання, будучи мільйонером, він так і не привикав до розкошів, жив навіть дуже аскетично.

Незважаючи на рід діяльності, як не дивно, Нобель був переконаним пацифістом. Він підтримував зв'язки з видатними громадськими діячами кінця XIX ст., займався підготовкою Конгресу на захист миру. Але його пацифістська точка зору була досить своєрідною: «Мої відкриття посприяють припиненню війн

скоріше, ніж конгреси. Коли ворогуючі сторони зрозуміють, що можуть в одну мить знищити одна одну, то люди відмовляться від всіх жахів і війн», – писав він. Тому не дивно, що, прочитавши згаданий некролог про свою смерть, Альфред Нобель був приголомшений, і

вважається, що саме ця журналістська помилка підштовхнула його до спроби «вибілити» своє ім'я. Так, в 1895 році, через сім років після своєї «газетної смерті» і за

рік до справжньої (10 грудня 1896 р.), будучи важко хворим, він підписав заповіт, згідно з яким майже все його майно (близько 100 мільйонів доларів) відходило фонду, який щорічно повинен присуджувати 5 премій вченим, які зробили фундаментальні відкриття в галузі фізики, хімії та медицини, видатним миротворцям і письменникам.

Після виконання всіх формальностей, заповіт Нобеля був втілений в життя: 29 червня 1900 р. статут фонду був затверджений Шведським парламентом, а в 1901 були присуджені перші Нобелівські премії. В 1968 р. Шведський національний банк прийняв рішення про заснування пам'ятної премії Альфреда Нобеля в галузі економічних наук, а право її присуджувати надали Шведській Академії Наук на умовах, передбачених статутом Нобелівського фонду.

PS: Відомо, що спочатку Нобель вніс і математику в список наук, за які присуджується премія, але пізніше замінив її миротворчою. Причина залишилася невідомою, тому цей його вчинок «обріс» всякими легендами. Найпопулярнішою є та, що Нобель недолюблював відомого шведського математика Миттаг-Леффлера, який, буцімто, залицявся до його нареченої, за іншими версіями, за те, що той надто настирливо випрошував пожертвування на Стокгольмський університет. Безперечним є той факт, що Миттаг-Леффлер, будучи найвидатнішим математиком Швеції того часу, був би головним претендентом на цю премію. За іншою легендою, у Нобеля була кохана Анна Лемаржа і вийшла за нього заміж, а молодий Лемарж збирався стати математиком. За словами директора виконавчого комітету Нобелівського фонду: «В архівах про це немає ні слова. Скоріш за все, математика просто не входила у сферу зацікавлень Нобеля. Він заповів гроші на премії в близьких йому галузях». Тож виглядає на те, що всі історії про негідних математиків і викрадених наречених – не більше, ніж вигадки.

Фото 1 – Молодий Альфред Нобель; 2 – Могила Альфреда Нобеля в Стокгольмі; 3 – Марка до 100-річчя Нобелевого заповіту; 4 – Оголошення в газеті про динаміт Нобеля.

Отримання статусу закордонного українця

Порядок оформлення і видачі посвідчення закордонного українця

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 17 листопада 2004 р. N 1531 Київ

Про затвердження Порядку оформлення і видачі посвідчення закордонного українця «Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 502 (502-2006-п) від 12.04.2006»

Відповідно до статей 4 і 5 Закону України «Про правовий статус закордонних українців» (1582-15) Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Затвердити такі, що додаються:

Порядок оформлення і видачі посвідчення закордонного українця; зразок та опис посвідчення закордонного українця.

2. Міністерству закордонних справ забезпечити виготовлення бланків посвідчення закордонного українця за рахунок коштів, передбачених йому в державному бюджеті, а також ведення їх обліку «Пункт 2 в редакції Постанови КМ N 502 (502-2006-п) від 12.04.2006»

Прем'єр-міністр України В.ЯНУКОВИЧ
Інд. 28

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 17 листопада 2004 р. N 1531

ПОРЯДОК оформлення і видачі посвідчення закордонного українця

1. Посвідчення закордонного українця (далі – посвідчення) – документ, який видається іноземцю чи особі без громадянства у разі прийняття Національною комісією з питань закордонних українців (далі – Національна комісія) рішення про надання їм статусу закордонного українця.

2. Бланки посвідчення виготовляються на замовлення МЗС з використанням спеціального захисту і належать до категорії документів суворого обліку. «Абзац перший пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 502 (502-2006-п) від 12.04.2006»

Порядок заповнення посвідчення визначається Національною комісією.

Посвідчення видається на 10 років з подальшою його перереєстрацією в установленому порядку за наявності умов, згідно з якими особі було надано статус закордонного українця.

3. Особа, яка виявила бажання набути статусу закордонного українця, подає

письмову заяву МЗС, за кордоном – дипломатичній установі України за формою згідно з додатком.

До заяви про надання статусу закордонного українця додаються:

– паспортний документ або документ, що його замінює;

– копії документів, які засвідчують українське етнічне походження або походження з України (свідоцтво або інші документи про народження особи або її

Тріумфальна Арка в Бухаресті

родичів, документи, що підтверджують факт проживання особи на території України, та у разі потреби інші документи);

Бухарест: Національний театр і готель «Інтерконтінентал»

– у разі відсутності зазначених документів письмові свідчення громадян України або закордонних українців (не менше ніж трьох осіб), які підтверджують українське етнічне походження або походження з України заявника;

– дві кольорові фотокартки розміром 30 x 40 міліметрів;

– квитанція про оплату заявником послуг, пов'язаних з оформленням і видачею посвідчення.

До документів може додаватися характеристика-клопотання громадської організації закордонних українців, членом якої є заявник.

4. Заява про надання статусу закордонного українця та інші документи, подані дипломатичній установі України за кордоном, не пізніше ніж через два місяці з дня їх отримання надсилаються дипломатичною поштою до Національної комісії.

Національна комісія розглядає заяву протягом 90 днів з дати її отримання та приймає відповідне рішення.

У разі прийняття рішення про надання заявнику статусу закордонного українця Національна комісія оформлює посвідчення за встановленим зразком, яке разом з копією рішення вручається закордонному українцю представником Національної комісії або надсилається до дипломатичної установи України в країні його проживання.

Забороняється вносити до посвідчення відомості, не передбачені Законом України «Про правовий статус закордонних українців» та цим Порядком.

У разі відмови у наданні статусу закордонного українця заявнику видається або надсилається дипломатичній установі України за кордоном копія відповідного рішення Національної комісії.

5. За оформлення посвідчення справляється плата у валюті країни перебування заявника у розмірі, еквівалентному 10 долларам США. Зазначені кошти спря-

мовуються на спеціальний рахунок Державного казначейства України і зараховуються до спеціального фонду державного бюджету. Посвідчення видається Національною комісією або дипломатичною установою України в країні проживання закордонного українця.

6. У разі припинення дії статусу закордонного українця посвідчення анулюється.

7. У разі зміни прізвища, імені чи імен, громадянства, місця постійного проживання закордонному українцю вида-

ється нове посвідчення.

Для отримання нового посвідчення особа подає:

заяву довільної форми;

дві фотокартки розміром 30 x 40 міліметрів;

копію рішення Національної комісії про надання статусу закордонного українця;

посвідчення, яке підлягає обміну;

(Продовження на 9 стор.)

Отримання статусу закордонного українця

(Закінчення. Поч. на 8 стор.)

копії документів, які є підставою для видачі нового посвідчення.

Про видачу нового посвідчення Національна комісія приймає відповідне рішення.

8. У разі втрати посвідчення особа, якій надано статус закордонного українця, зобов'язана протягом місяця повідомити про це Національну комісію або дипломатичну установу України у країні її проживання.

Дублікат посвідчення видається на підставі рішення Національної комісії.

Для оформлення дублікату посвідчення особа подає документи, зазначені в пункті 3 цього Порядку.

За оформлення дублікату посвідчення справляється плата відповідно до пункту 5 цього Порядку.

Перелік документів для оформлення статусу закордонного українця

Відповідно до Закону України від 04.03.2004р. № 1582-IV «Про правовий статус закордонного українця», етнічні українці та особи, які народилися чи проживали в Україні, які в даний час є громадянами інших держав чи особами без громадянства, мають право отримати правовий статус закордонного українця та відповідне посвідчення.

Для отримання статусу закордонного українця треба надіслати поштою чи подати до закордонної дипломатичної установи України в країні постійного проживання або безпосередньо до Міністерства закордонних справ України (площа Михайлівська 1, 01018 Київ) такі документи:

1. Заяву про бажання отримати статус закордонного українця, у якій, окрім запитованої інформації, бажано зазначити адресу та телефон.

2. Копію (закордонного) паспорта громадянина відповідної країни або посвідчення особи без громадянства.

УВАГА! Написання прізвища та імені у посвідченні відповідатиме їх написанню у зазначеному документі у відповідності з правилами міжнародної транслітерації.

3. Копію свідоцтва про народження або іншого документа, що доводить би Ваше етнічне українське походження чи територіальне походження з України (атестат про закінчення школи в Україні, трудова книжка, свідчення місцевого українського об'єднання, церкви тощо).

4. Дві кольорові фотокартки розміром 3 x 4 см.

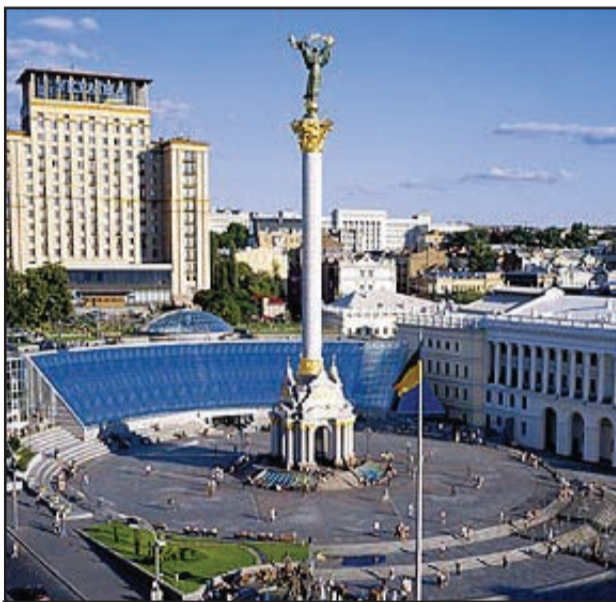
5. Оригінал квитанції про сплату коштів у обов'язі, еквівалентному 10 долларам США.

За оформлення посвідчення справляється плата у валюті країни перебування заявника у розмірі, еквівалентному 10 долларам США.

Реквізити для сплати коштів 3-ЗАКОРДОНУ

Валюта - USD
BENEFICIARY - State Treasury of Ukraine, Kyiv, Ukraine

ACCOUNT (IBAN) № - 2513101284489
ACCOUNT WITH INSTITUTION (BENEFICIARYBANK) - Joint-Stock company State export Import Bank of Ukraine, 127 Gorkogo

Київ: Площа Незалежності

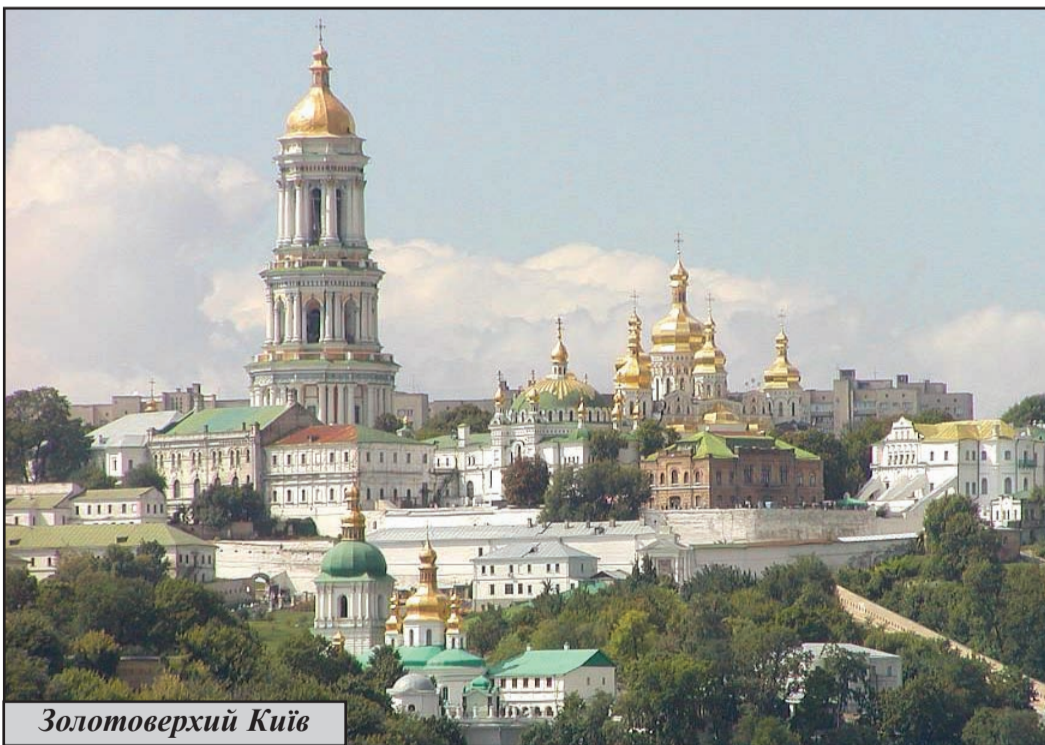
Str., Kyiv, Ukraine

SWIFT - EXBSUAUX

Реквізити для сплати коштів В УКРАЇНІ:

а) Сума: еквівалент 10 дол. США

б) Призначення платежу: За оформлення

Золотоверхий Київ

посвідчення закордонного українця

в) Отримувач: Державна казначейська служба України

г) Банк отримувача: Державна казначейська служба України, м. Київ

д) Код отримувача: ЄДРПОУ 37567646

е) Код банку отримувача МФО: 820172

є) Рахунок: 31113027700001

ж) Код бюджетної класифікації: 22012400

з) Символ звітності банку: 027

Про Національну комісію з питань закордонних українців

Про діяльність Національної комісії з питань закордонних українців при Кабінеті Міністрів України

Національна комісія з питань закордонних українців при Кабінеті Міністрів України (далі Комісія) утворена відповідно до статті 2 Закону України «Про правовий статус закордонних українців» та на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 10.08.2004 р. № 1024. На даний час проведено 19 засідань Комісії (XIX засідання відбулось 14.06.2012 р.)

Склад Комісії формується за посадовим принципом, її очолює Перший заступник Міністра закордонних справ України (діючий голова – Р.М.Демченко). До складу Комісії, окрім представників МЗС України, входять представники Адміністрації Президента України, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства фінансів України, Міністерства культури України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної прикордонної служби України, Української всесвітньої координаційної ради, Товариства «Україна-світ», а також народні депутати України (за згодою).

Засідання Комісії проводяться, як правило, один раз на квартал, у приміщенні МЗС

України. Згідно з прийнятими Комісією рішеннями статус закордонного українця надано 6115 особам з 53 країн світу.

Клопотання про отримання статусу закордонного українця надходять на розгляд Національної Комісії через посольства і консульські установи України за кордоном або безпосередньо до МЗС та його представництв в Україні.

Порядок денний засідання Комісії передбачає розгляд звернень закордонних українців щодо набуття статусу закордонного українця і ухвалення відповідних рішень.

За результатами прийнятого Комісією рішення, закордонним українцям видається посвідчення встановленого зразка, за оформлення якого встановлено плату у розмірі, еквівалентному 10 долларам США (порядок стягнення та розмір плати затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2004 р. № 1531).

ЯК КРАЩЕ?

Коли спостерігаємо навколишній світ, то зможемо побачити одне, а насправді, воно може бути зовсім іншим.

Якщо поглибитись в давнину нашого існування, то не важко запримітити глибоку пропасть між давнім і сьогодишнім світом, між поведінкою наших предків і поведінкою сучасних (модерних) людей.

На початку нашого існування люди сприймали світ як поле бою. Наші прадіди вірили, що гріх, чорти і пекло – це дійсна невидима сила, яка становить певну сторону життя, інша (друга) сторона – це Бог, Справедливість і Рай. По їхній природі ці дві сили не могли примиритися; велися тяжкі бої, а воїнами виявилися земні люди. Наші предки були удостовірені, що кожна людина повинна була вибрати один із цих двох таборів і йти на поле бою. Посередньої путі не було. Життя, або смерть, рай, або пекло. Якщо людина вибирала Божу сторону, то це означало війна з протилежною стороною, з ворогом Бога. Битва тривала стільки, скільки тривало земне життя. Люди очікували закінчення битви, щоб відпочити в раї, місці, приготуванім Богом для тих, що справедливо воювали, бо з любові до Нього

готові були віддати своє життя. Ці люди співали тужні пісні про те місце і про свого Володаря Ісуса Христа, очікували той день, коли вони складуть зброю і зустрінуть своїх рідних у тому чудовому краї. Війна була довга, чимало було ранених, вбитих, або попавших у полон. Терпіли від ворога страшні кари, їх мучили, палили живими, лупили живими, відгинали язика, щоб не хвалилися своїм Царем, пускали на них левів. Та ніхто не втікав з поля бою, не відрікався свого Царя, ніколи не забував, що світ – це поле бою, а життя – це боротьба, яка закінчувалася разом із життям.

Людство знаходиться і сьогодні між цими двома силами: Диявол зі своїми силами хоче знищити людей, але Бог цього не дозволяє! Ісус Христос, син Бога Живого, стоїть між дияволом і людьми та своєю Євангелією кличе всіх людей перейти на Його сторону, щоб не загинути.

Це можна зробити тільки вірою, покораючись Слову Божому. Його Слово, Біблія, доступне всім. Хто читає і робить так, як там написано, переходить на сторону Бога. Так думали наші предки і таку науку дає нам Біблія.

Сьогодні зовсім інакше виглядають справи. Світ той самий – точка зору

змінилася. Люди не сприймають уже світ, що вони тут вічні, або що після смерті вже нічого немає. Помилково! Через смерть людина переходить в інше життя. Наше вдома – не тут, як думає більшість людей, котрі говорять, що не треба боротися, що ми тут господарі і все наше. Ми не можемо нікуди звідси відійти, бо нам тут добре: їжте, пийте, гуляйте, і було б чудово, якщо всі люди жили б максимально, до розваг, до найвищого ступеня. Це характеризує сучасну (модерну) людину. Багато з них голосно про це кричать, інші мовчки собі так і живуть...

Ця нова думка про світ дуже впливає на християн. Жити, як тобі захочеться, дуже приваблива думка. І багато християн рушили цією дорогою. Вони говорять, що їм Бог не забороняє розважатися. Вони кажуть, що вірять у Бога, а роблять те, що їм каже диявол. Тож чиї вони насправді? Кого слухаєш, тому і слуга. Становище таке серйозне, що кожна людина повинна прослідувати своє життя у світлі Божого Слова. Щоб побачити, де і якою вона є.

Можливо, потрібно буде залишити многі діла, з котрими ви звикли, думаєте, що вони вам нічим не шкодять, а насправді, вони вас віддалили від Бога. Таких диявол обманув. Схаменімся і обернімся до Бога, бо що з нами буде, як повернеться Справжній Господар цього світу?!

Таня ДРОЗД,
викладач української мови у селі
Русково, Мараморощина

Засідання наглядової Ради Проекту

«**М**ісцевий розвиток та передумови відкриття пункту пропуску та будівництва автодороги через румунський-український державний кордон в межах населених пунктів Шибене (с. Зелене) Верховинського району Івано-Франківської області та Поеніле де суб Мунте повіту Марамуреш Румунія». Це і є проект.

тегічного планування сталого розвитку та діяльність з просування економічного потенціалу та залучення інвестицій.

На засіданні, окрім представників Верховинського району Івано-Франківської області та представників Рушанської долини повіту Марамуреш, брали участь і представники Союзу українців Румунії (СуР): Стапан Бучута – голова СуР та Микола-Мирослав Петрецький – економічний радник СуР, а також експерти, представники з бізнесу, громадські лідери.

На засіданні були презентовані короткі промоційні профілі Верховинського району та Рушанської долини, база даних місцевих виробників та надавачів послуг та інвестиційних проєктів. Також було презентовано мапу інвестора для Івано-Франківської області та повіту Марамуреш. В

межах стратегічного планування учасники засідання заслухали результати СВОТ аналізу та обране формулювання бачення розвитку, визначили критичні напрямки, стратегічні та оперативні цілі.

В подальшому проєкти стратегічного

плану планується винести на громадські слухання у двох цільових регіонах проєкту.

П'яте (останнє) засідання комітету планується на листопад місяць цього року.

В процесі стратегічного планування громади двох прикордонних регіонів виробили спільне бачення та плани дій задля майбутнього сталого розвитку власних територій.

Після затвердження спільного Стратегічного плану сталого розвитку планується створення спільного комітету з управління впровадженням стратегії, який координуватиме діяльність з реалізацій стратегій, відстежуватиме відповідні зміни до документу після завершення проєкту.

Коротку версію стратегічного плану планується опублікувати окремою брошурою українською, румунською та англійською мовами. Брошуру використовуватимуть в громадах для широкого оприлюднення та презентації партнерам, інвесторам, іншим цільовим організаціям та зацікавленим сторонам.

На сьогодні у базі даних розміщено інформацію про 44 постачальників товарів та послуг з Верховинського району Івано-Франківської області України та 102 постачальників товарів та послуг з Рушанської долини Румунії.

(Продовження на 11 стор.)

Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ
Економічний Радник СуР

24 вересня 2013 на Верховині Івано-Франківської області відбулося засідання наглядової Ради названого вище проєкту.

Комітет із стратегічного планування сталого розвитку прикордонних територій координує в рамках проєкту процес стра-

Душевна пожива

СЛОВО ПРО ЦАРСТВО НЕБЕСНЕ: «РАДУЙТЕСЯ І ВЕСЕЛІТЕСЯ, БО ПЛАТНЯ ВАША ВЕЛИКА НА НЕБЕСІХ» (Матей 5.48)

Будь-хто з нас (а головню той, хто вважає себе за праведного християнина) на протязі свого земного життя думає про спасеніє своєї безсмертної душі, там більш – про вічне життя. Хоч наша православна церква – через засланців своїх Божих, єпископів та священство на підставі Святого Письма – навчає проповідувати всім людям істинну та правдиву науку, на жаль, деякі відступники від єдиної святої соборної церкви шукають сіяти іншу науку, яка не приносить нікому жодної користі, ані жодного добра.

Після цього вступного слова маю на меті вяснити дешицу Царства небесного...

було поставлене і таке питання: «Чи хочеш жити вічно в царстві на землі?», тому що лише 144000 вибрано і лише для них приготовлене царство небесне...

В Посланнях Святих Апостолів записано: Ісус Христос хоче, щоб «всі люди спаслися і прийшли до познання правди», не лише 144000 людей. На жаль, такого не існує, тому що сам Ісус Христос сказав: «Царство Моє не є із цього світу», значить, що всім тим, які сповнювали заповіді, слово Боже, всім тим є забезпечене царство небесне, краса, яку ніхто з людей, що живуть на землі, ще не мали можливості побачити своїми власними очима.

Обдумуючи з допомогою Божою слова Святого Письма, лишаюся назавжди, як євангельський довжник, щоб приносити мої щирі подяку Господу Богу, тому що я мала можливість з науки нашої православної церкви, головню з церковних книг, знайти велику новину, а саме те, що Святий Апостол Павло, будучи обраний Богом, став правилом віри і образом смиренності з-між усіх святих апостолів. Лише

він був піднятий духом аж до третього неба і так піти побачити всю красоту царства небесного.

Якраз тому, що Св. Ап. Павло мав можливість це все побачити лише своїм духом, а не своїми власними (тілесними) очима, то про це він ніколи нікому не хвалився, але не мав терпіння, щоб не виявити цю велику радість населенню з Коринту, а також і нам: «Возвіщаю вам, що око не бачило, вухо не чуло ні на думку чоловікові не приймало, яку красоту напарував Господь Бог всім тим,

котрі люблять Його» (1 Кор 2,3)). А також, щоб нікому не хвалитися, як був піднятий у третє небо, як був присутній духом у раї, це все він описав такими словами: «Не корисно хвалитися мені, бо я прийду до видіння і одкровеня Господніх, знаю чоловіка у Христі, який чотирнадцять років тому (чи в тілі – не знаю, чи без тіла – не знаю, Бог віддає, узятий був до третього неба. І знаю про такого чоловіка (не знаю, в тілі, чи без тіла, Бог віддає), що він був узятий в рай і чув невимовні слова, які людині не можна переказати» (2 Кор. 12,1,5).

Існує дуже багато Біблійних доказів про те, що хто заслужить, буде мати вічне життя, ні на землі, а у царстві небеснім, а саме на небесах, де все напарував Господь Бог. Ніяким способом вічне життя не буде відбуватися на землі, а для цієї ідеї приношу слідує двя пояснення: а) Якщо царство слідує, щоб було на землі, на жаль, знайде, одне місце на цілій земній кулі, щоб таке існувало вже напароване Господом Богом. Навіть якщо Св. Ап. Петро в своїх посланнях уточнює, що настане нове небо і нова земля, не маємо права зрозуміти це все матеріальним способом, тому що Господь Бог не знищить все те, що сотворив, бо все було в добрі, щоправда, потрібно признати, що буде знищене на землі все, що не приносить жодної користі в майбутньому вічному житті. Якщо в Біблії записано, що Царство небесне напароване, не маємо права говорити або вірувати, що воно буде на землі.

Маючи на увазі, що я християнка православна і мала можливість правильно зрозуміти в нашій церкві на підставі Святого Письма не лише про царство небесне, а також й інші відкриття Божі, благаю всіх людей жити та ісповідувати правильну віру, тому що Господь Бог «хоче, щоб всі люди спаслися і прийшли до познання правди».

Як висновок на все це, обов'язково потрібно нагадати про те, що Ісус Христос переконливо говорить до нас:

«Радуйтеся і веселітеся, бо платня ваша велика на небесіх» (Матей 5.48).

Симона ЛЕВА,
викладач релігії
у с. Верхня Рівна

Засідання наглядової Ради Проекту

(Закінчення. Поч. на 10 стор.)

До бази даних інвестиційних проектів було внесено 5 інвестиційних пропозицій підприємств та органів влади Верховинського району а з румунської сторони не було подано жодної інвестиційної пропозиції.

На основі польових робіт проведено камеральну обробку матеріалів, складено плани місцевості на ділянці автодороги від 0 до 26 км в масштабі 1:1000. На даний час оформляється технічний звіт про проведення інженерно-геодезичних робіт та завершується складання плану на ділянці від 26 до 40 км.

В рамках проектування пункту пропуску проектантом визначено категорію складності об'єкта будівництва та виконаний кошторисний розрахунок вартості будівництва. На даний час завершуться топогеодезичні вишукування та ескізне проектування.

Щодо лобістської кампанії для відкриття міжнародного пункту пропуску на Україно-Румунському кордоні, вона включає комплекс заходів, спрямованих на донесення важ-

ливості цих тем до центральних органів влади, компетентних приймати рішення з цих питань. У звітному періоді відповідна діяльність охоплювала офіційне листування з

органами влади, проведення круглого столу, підготовку відповідних обґрунтувань та передбачала публічні методи впливу, спрямовані на створення партнерства між органами влади та громадськими інститу-

ціями, як підґрунтя для транскордонних інфраструктурних змін.

З результатів листування з центральними органами влади вбачається, що ідея відкриття пункту пропуску та будівництва автодороги підтримується центральними органами влади як завдання на відділену перспективу.

Ключовим питанням залишається отримання офіційної згоди Уряду Румунії на відкриття пункту пропуску та укладення міжнародного договору про його відкриття.

У вересні 2013 Івано-Франківською ОДА направлено лист Президенту України з проханням дати доручення щодо вжиття системних заходів, спрямованих на отримання офіційної згоди Уряду Румунії на відкриття пункту пропуску та укладення відповідного міжнародного договору. Після направлення вказаного листа за ОДА запитом Украєвразінфрапроекту підготувала пропозиції щодо включення будівництва пункту пропуску та автодороги до Державної цільової соціальної програми розвитку в Україні спортивної та туристичної інфраструктури у 2011-2022 роках, і це дає підстави вважати, що зазначене звернення ОДА було підтримане Президентом України.

ДЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКИХ МОВ

З нагоди відзначення Дня європейських мов, в четвер, 26 вересня 2013 року, о четвертій годині після обіду у Бухарестському університетському будинку відбулася презентація двох багатомовних збірок віршів, які появились з-під пера Елени-Ліліани Попеску, професора Факультету математики та інформатики Бухарестського університету.

Мова йде про тримовну збірку (румунською, англійською та французькою мовами): «Cânt de Iubire - Song of Love - Chanson d'Amour» («Пісня про кохання»), та про багатомовну поетичну збірку: «Trei Poeme din Europa - Three Poems from Europe» («Три поеми з Європи»), яка вміщує три поеми, перекладені на

41 мову, між якими і українською, завдяки перекладу Михайла Гафії Трайсти. Поеми присвячені світлій пам'яті мужа поетеси, визнаного математика Ніколае Попеску. В передмові до збірки Елена-Ліліана Попеску пише:

«Спробуй відкласти в сторону щоденні турботи, щоб бути в змозі увійти разом зі мною в реальність мрії, яку звать Поезією, відкриваючи ворота твого серця цим рядкам, написаним саме для тебе. Вони народились в моєму серці тоді, коли їм було назначено відірватися від світу форми думок і втілитися

у світ форми слова, щоб представити себе, назначених долею на церемонію зустрічі з тобою, читачу.

Простота, яка, по суті, є Істиною, може бути виражена тільки мовчанням. Всі слова світу тільки те й роблять, що пробують описати мовчання. Самопізнання – найпростіший ідеал, але його найважче досягти, бо це мета кожної людини, зокрема, і всього світу, йому підкорені всі наші пошуки.

Іноді пошуки набирають форму, яку ми називаємо поезією. Поети приходять і відходять, залишаючи свої прагнення виявити невидиме обличчя поезії, яка глядить за нами, не судячи нас, з-поза завіси ілюзій».

Подія закінчилася поетичним моментом, на якому прозвучали вірші на мовах національних меншин Румунії.

Лариса ТРАЙСТА,
студентка II-го курсу українського відділення Бухарестського університету

СВЯТІ МІСЦЯ

Топчуть путь в Єрусалим
довгу люди без утоми,
хоч з довір'ям замалим
(зиченим чи не від Томи?);
інші не в Єрусалим
йдуть молитись, а до Мекки...
Я ж ні в Афон, ані в Рим,
не спішу (хоч би із місць,
„пересвячених доволі”!),
знаючи: лиш з них та міць
не відкриється ніколи,
щоб невільника гріхів
визволить... Де ж перемога?

...Скільки б поруч ворогів,
перемога – тільки в Бога!

Павло ШОВКАЛЮК

P.S. З привітом та з добрими побажаннями здоров'я і благородних успіхів Вам, а панові Роману Петрашуку – на Многії і Благії Літа, бо в Балківцях дні народження, як я чув у Негостині, святкують... півроку до і півроку після ювілею!

ПОДОРОЖ БАНАТСЬКИХ УКРАЇНЦІВ НА МОГИЛУ Т. ШЕВЧЕНКА

(Продовження. Поч. в попередньому номері)

На другий день відвідали Золотоверхий Київ в супроводі п. А.Е. Кендзери, головні об'єктиви міста: церкву Св. Володимира, Собор Київської Софії, старовинний Михайлівський Золотоверхий Собор, який недавно був реставрований, музей Золоті Ворота, гуляли по Хрещатику в центрі Києва, на Майдані Незалежності, потім побачили Києво-Печерську Лавру, названу «Святиною України», чудовий, живий райський куток, де зібралась чудова краса України, оте святе місце!..

Треба підкреслити, що екскурсія була

дуже приємною, хоч і трудною, але всі відчувались щасливими, в автобусі панували радість, порозуміння з веселими моментами, пісні, жарти, бо з нами були всі великі співаки і диригенти хорів, і п. І. Лібер, і п. вихователька Савана Албічук.

Керівник групи, наш дорогий Юра Глеба, старався все впорядкувати, забезпечити, до того, і атмосферу приємну. Все проходило без проблем, все було на висоті.

Хочу згадати ще один момент інтересний: повертаючись з України по дорозі в автобусі наш репортер п. Симона Лібер подумала і запропонувала кожному вислати хоч один вираз про екскурсію і

записати, щоб передати їх по радіо.

Перед мікрофоном кожен висловив своє враження своїми словами. Здивовані ми всі були, слухаючи, як всі дякували Богу і керівникам нашого СУР за те, що дали змогу побути на Україні, бо таке не буває часто – одним трапляється, може, раз у житті. Хоча дорога була й довга, але такі краєвиди, мальовничі міста і місця надавали нам сил, терпіння і задоволення, що нам вистачило двох днів відвідати могилу Т. Шевченка і все кругом – головні об'єктиви міста Києва.

(Закінчення на 13 стор.)

Анна БЕРЕГІЙ

Фото: Юрій ГЛЕБА

ТЕРМІНОЛОГІЯ В ГУЦУЛЬСЬКОМУ УКЛАДІ ЖИТТЯ

Мої колишні колеги школи, учителі та викладачі, котрі закінчили українську середню школу в Сереті, а потім різні факультети, не раз мені казали, що майже всі слова гуцульського регіону не знаходяться в словниках українсько-румунських та румунсько-українських і питали, звідки я їх беру і вживаю у різних статтях. Це правда, що багато слів гуцульського говору не знаходяться у цих словниках. І я досить обмежений в цій справі, але проживаючи у гуцульському середовищі, до того, читаючи матеріали із Галичини, а також із Північної Буковини, я дійшов до того, що знаю добренько гуцульський говір української мови і в тій же мірі можу пояснити список гуцульських термінів.

Гуцульська стая в кінці XIX ст.

Вже кілька років тому, мабуть, у 2006 році, із журналу «Гражда», що виходить у Львові, я дізнався, що для шанувальників гуцульських говірок у 1997 році вийшли дві лексикографічні праці: у Мюнхені в серії «Матеріали до української діалектології» вийшла друком «Південнобуковинська гуцульська говірка і діалектний словник села Бродина повіту Радівці – Румунія». Збирачем матеріалів до словника, його укладачем, дослідником особливостей говірки с. Бродина, а водночас і редактором випуску був професор Олекса Горбач. Ця праця для професора була, мабуть, особливо дорогою, адже уродженкою цього прекардонного села Румунії, у якому і досі

збереглася українська мова, є його дружина Анна-Галя Горбач.

Друга праця, що побачила світ 1997 р. – «Гуцульські говірки: Короткий словник».

Також і в Україні, головню на Верховині і в Києві, працюють над такими словниками. На жаль, цих словників я ще не маю, але стараюся внести багато гуцульських термінів у мої статті про гуцулів.

По-моєму, треба пояснити в першу чергу такі два терміни: «Гуцульщина» і «Гуцулія».

Під терміном «Гуцульщина» доцільно вважати адміністративну територію сучасного гуцульського краю, в якому, як передбачає в Україні «Закон про статус гірських населених пунктів в Україні», входять населені пункти, які розміщені на висотах вище 400 м.н.р.м. (метрів над рівнем моря). В Румунії існують і функціонують інші закони, але села, присілки громад Ульяма, Бродина, Извоареле Сучевей, Молдова Сулиця, Бряза, Кирлібаба Сучавського повіту, де абсолютно всі гуцули проживають набагато понад 400 м.н.р.м.

Хоч офіційно не існує такого виразу – «Румунська Гуцульщина» – можна взяти до уваги, що і румунські гуцули належать до галичанських, закарпатських та північнобуковинських гуцулів, створюючи єдину сім'ю, котра має той самий говір, ті самі обряди, звичаї та обичаї, проживаючи в тих же самих природних умовах, маючи єдиний уклад життя.

На Галичині одні села досить великі, як площею, так і населенням, але не відзначаються верховинським ландшафтом. Це Делятин, Яблунів, Заріччя та інші.

Під терміном «Гуцулія» розуміємо територію в зоні смерекових лісів з верховинським ландшафтом, у природно-кліматичних ресурсах якого етногенезисно сформувався гуцульський уклад життя, а тепер і далі на ній зберігаються окремі характерні для цього ознаки. Опис гуцульського укладу життя визначаються такі ключові слова: «верх, верховина, ґрунь, оседок, хата, гражда, маржина, товар, плай, стая, вориння, кінь

«гуцулик», корова – «рижа», оборіг – коп'як, стая, трембіта, бесаги. Всі ці назви характерні лише для Гуцулії. Роз'яснення змісту цих слів (термінів) необхідно для кращого усвідомлення гуцульського укладу життя.

Гуцул, звичайно, висловлюється: «Я живу у верху». «Верх» – це місце проживання на очищеному від лісу, пологому, переважно сонячному схилі, або досить

Хата поч. XIX ст. в Нісіпті
Господар Аурел Журавля

рівному верху гори з площею (поляною), придатною для заготівлі поживного сіна і випасання худоби. Від цього слова і виникла назва «Верховина». Вона є синонімом слова «Гуцулія». Різниця лише у тому, що сторонні люди, які живуть на долах, назвали цей край Гуцулією, а гуцули називають його здавен Верховиною.

На Гуцулії безпечними для проживання вважаються ґруні, а прируслові тераси називають «лихим» для цього місцем. Ґрунем називають безлісий широкий гірський хребет, який полого піднімається до невисокої гори. На ґруні, звичайно, на значній віддалі один від одного розміщені оседки. Оседок – це гірський хутір, так, як у нас в Ульямі, Кичера, Салаші, Решітний, Верхня Костилева, у Извоареле Сучевей: Площій, Дітьча, Погонища, Кругла, Причівка, у Бродині: Заломиста, Гипа, Осередок, Дубівська, Каменистий, Корнадовата, Солован, Гребенистий і т.д. Легко можна спостерегти, що всі ці хутори мають українську назву. Протягом років ці назви зкалічені, як Заломиста – Заломистра, Євір – Палтін, Корнодовата – Корну, Дабівська – Дубул, Перехресті – Параклиса і т.д. Як каже єврей: «З цього зкалічення, що за гишефт вийшов». Гуцули вживають у бесіді стародавні правильні назви.

Оседок – це гірський хутір з достатньою площею з сінокосами, довкола, щоб утримувати таку кількість худоби, яка забезпечує прожиток гуцульській сім'ї цього оседку. Широка територія оседків обумовлює значну віддаленість між їх оселями, які колись будували у вигляді хат-гражд, що нагадують городища. Оседки зазвичай огороджували воринням. Ця огорожа, як кажуть тут, у нас, це пліт без цвяхів зі складених одна на другу повздовжно розколених на четвертину лат, які для стійкості огорожі укладають зигзагом. Я спостеріг, що таке вариння триває 40-50 років.

Господаря оседку називають господарем або газдою. У літній сезон він відганяє всю маржину (товар) на літовища у полонину. Хто має толоку коло хати, то частину товарет залишає вдома. Цей пріоритет можуть мати ківні корови, телета і дійні корови.

(Далі буде)

Юрій ЧИГА

ПОДОРОЖ БАНАТСЬКИХ УКРАЇНЦІВ НА МОГИЛУ Т. ШЕВЧЕНКА

(Закінчення. Початок в минулому н-р)

На жаль, минуло все, бо все переходить в житті людини, як роса на квітці, тільки наші спогади залишаються. Головне те, що нам пощастило побути на землі безсмертного Тараса, бо так, як писав великий Гете, хто хоче зрозуміти поета, той повинен побути на його батьківщині.

Подорож до Шевченкового краю, знайомство з його історією дає можливість шанувальникам поезії великого Кобзаря прилучитися до його музи і пізнати його творчість.

Не можу закінчити, щоб не згадати такі гарні слова нашого поета Івана Ковача, які колись були надруковані в

газеті «Вільне слово» і в книжці:

«Дорога мчеться в рідний край,
Де молодіють вєжі,
Де днесь Шевченків небокрай
Купається в мережах».

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

ПРИЙШЛА ДО НАС ЗОЛОТА ОСІНЬ!**ЖОВТЕНЬ**

Розмальовує, фарбує
Місяць Жовтень навкруги.
Ніби танець він танцює,
Ще й співає залюбки.

Що несе на спинці
В дощик і сльоту?

Він несе на спинці
Осінь золоту.

Григорій УСАЧ

ЛЕГЕНДА ПРО ОСІНЬ

За народними переказами, Осінь перша старша дочка Сонця. Вона останньою залишила батьківський дім і стала на Землі четвертою порою року.

Посилаючи Осінь на землю, Сонце сказало їй: «Забирай все моє багатство. Я віддаю тобі все моє золото. Будь щедрою і люди будуть любити тебе». І Осінь, як ви бачите, виконала наказ Сонця і кожного року дарує нам щедрі дарунки полів і садів, чарує нас своїм осіннім золотом.

Про пташок у вирію,
Тихий затишок дібров,
І про місяць Вересень,
Що від нас уже пішов.

Лариса НЕДІН

**ЩО НА СПИНЦІ
В ІЖАЧКА?**

Що несе на спинці
Спритний їжачок?
Він несе на спинці
Золотий листок.

Я – Ваша осінь!

З нагоди 160-річчя від дня народження**Чіпріан Порумбеску**

Чіпріан Порумбеску (Porumbescu) (*14 жовтня 1853, Шіпотеле-Сучевей, Шепіт, Путильський район, Чернівецька область, Україна – †25 травня 1883, Ступка, тепер Чіпріан-Порумбеску) – румунський композитор, диригент польського походження. Один з основоположників румунської класичної музики.

Біографія

Народився в родині священика. Музичну освіту здобув у **Кароля Мікулі** (теорія) і **Сидора Воробкевича** (гармонія, хорове диригування). У 1875—1877 працював диригентом хорового товариства та керівником робітничих хорів у Чернівцях. Був заарештований за участь у національно-визвольному русі під час австро-угорського панування. В 1879—1881 навчався у Віденській консерваторії. В 1881—1882 викладав у музичній школі в Братові (Румунія). У своїй творчості використовував румунські народні мелодії.

Ім'я Чіпріана Порумбеску присвоєно Бухарестській консерваторії.

**У турецькому селі
жителі спілкуються
за допомогою свисту**

Можливо, ви чули про винахідливу панамську золоту жабу, яка живе поруч з гучними водоспадами і спілкується з іншими жабами шляхом жестів. Народ Кускоу, що живе в невеликому турецькому селі, не менше меткий: задовго до того, як у них з'явилася електрика, вони придумали геніальний спосіб спілкування на великих відстанях – свист.

Вони називають це пташиною мовою, або Кусдили, оскільки мова з'явилася в селі Кускоу, що в свою чергу означає «Село птахів». Цей елегантний спосіб спілкування був придуманий більше 400 років тому як наслідок життя в області Понтійських гір: пересічена місцевість робить дуже важкими навіть подорожі на короткі відстані, і через це сільським жителям було потрібно кричати.

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Вільний міжнародний проект – «Марш Вишиванок»

В суботу, 28 числа, о 12-ій годині в місті Сігету-Мармаціей відбувся «Марш Вишиванок». Це міжнародний вільний проект, до якого долучилась молодь декількох країн світу, де живуть

Сігету, тому що на марші були не тільки учасники з Сігету, а й з Вишавської Долини та Великого Бичкова. Хоча кількісно учасників не було дуже багато, марш видався успішним і проявляє зацікавлення молодого покоління

форумі, цю ідею потрібно було поширити і намагались здійснити. До маршу долучились і інші країни, як Болгарія, Фінляндія, Молдавія, Італія, Кіргістан, Греція та США. Всі урочисто провели марш українських виши-

українці, серед яких і молоді українці Румунії, які, наповнені українським духом, теж вирішили популяризувати Україну. А як краще можна це зробити як не вдягнувши українську вишиванку? Учасники віком від 8 до 28 років почали свій марш формуючи колону біля Української Православної Церкви міста Сігета. Молодь пройшла від Церкви до парку міста Сігета, де їх зупинив журналіст з Румунського Національного Радіо для інтерв'ю. Продовжили свій марш до Градіна Морі, де сіли і заспівали «Червону руту», «Ой під вишенькою» і інші українські пісні. Там інший журналіст сігетської газети зацікавився цим заходом і учасники радісно розповіли про проект, символіку вишиванки для українців і як приїхали до

в зберіганні своїх цінностей і своєї української культури. Ідея проведення цього маршу була заснована під час Світового конгресу українських молодіжних організацій, і так, як деякі учасники маршу брали участь у

ванок та виявили свою любов до українства через пісні та покладання квітів до українських пам'яток. До цього молодь діаспори провела марші і в інших країнах світу, як Естонія, Росія, Канада та Японія, де зібралися не тільки українці, а і прихильники української мови та культури, які також одягнули українську вишиванку. Дуже приємно, що українці всього світу з'єдналися в цей захід, і хоча відстань велика, єдність українського духу зближує. Я надіюсь, що цей захід, починаючи з наступного року, збільшиться в числі країн-учасників, а також число українців з Румунії набагато перевищить кількість учасників цього річного маршу!

Олександра-Лаура
ГРЕЧЕНЮК

УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ ОТРИМАВ ОФІЦІЙНУ ТРАНСЛІТЕРАЦІЮ ЛАТИНИЦЕЮ

Кабінет міністрів України своєю постановою від 27 січня ц.р. затвердив офіційно транслітерацію українського алфавіту латиницею.

Згідно з прийнятою постановою, українська буква **Аа** відповідатиме латинській **Aa**, **Бб** – **Bb**, **Вв** – **Vv**, **Гг** передається латинською **Hh**, **Гг** – **Gg**, **Дд** – **Dd**, **Ее** – **Ee**, **Єє** – **Ye** (на початку слова), **іє** (в інших позиціях), **Жж** – сполученням **Zh zh**, **Зз** – **Zz**, **Ии** – **Yu**, **Іі** – **Ii**, **Її** –

сполученням **Yi** (на початку слова), і (в інших позиціях), **Йй** – **Y** (на початку слова), і (в інших позиціях).

Крім того, **Кк** передається латинською **Kk**, **Лл** – **Ll**, **Мм** – **Mm**, **Нн** – **Nn**, **Оо** – **Oo**, **Пп** – **Pp**, **Рр** – **Rr**, **Сс** – **Ss**, **Тт** – **Tt**, **Уу** – **Uu**, **Фф** – **Ff**, **Хх** – **Kh kh**, **Цц** – сполученням **Ts ts**, **Чч** – сполученням **Ch ch**, **Шш** – сполученням **Sh sh**, **Щщ** –

сполученням **Shch shch**, **Юю** – сполученням **Yu** (на початку слова), **іц** (в інших позиціях), **Яя** – сполученням **Ya** (на початку слова), **іа** (в інших позиціях).

Буквосполучення «зг» передається латиницею як «zgh», на відміну від «zh», що відповідає українській букві «ж». М'кий знак (Ьь) та апостроф (') латиницею не передаються.

3 ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ВІТАЄМО ВАС!

1. **Михайла МИХАЙЛЮКА** (1 жовтня 1940 р.) – головного редактора «Українського вісника», літературного критика, поета, прозаїка, члена Спілки письменників Румунії. Народився пан Михайлюк на мальовничій Буковині, яку любить понад усе і гордиться своїм південно-буковинським походженням. Випускник Сіретського українського ліцею Сучавського повіту Факультету української мови та літератури Бухарестського університету.

2. **Івана ВОЛОШУКА** (4 жовтня 1950 р.) – генерального вікарія Українського греко-католицького вікаріату Румунії в м. Радівці, Буковина. Уродженець марамороського села Кричунів, що межує з Україною. випускник українського відділення Сігетського ліцею ім. Філімона Сербу і Теологічного факультету в м. Сібіу.

3. **Ананія ІВАНОВА** (14 жовтня 1946 р.) – вихідця задунайських козаків,

депутата Румунського Парламенту I-ого скликання, одного із співзасновників філії СУР Добруджі, довгі роки керівника дитячого гуртка «Дунавецькі козачата», з якими виступав успішно на багатьох сценах Румунії.

4. **Степана БУЧУТУ** (23 жовтня 1944 р.) – голову СУР та Депутата в Румунському Парламенті від української меншини Румунії II-х каденцій. Народився п. Бучута в найбільшому марамороському селі Русь-Поляна в багатодітній українській сім'ї. Початкову освіту здобув у рідному селі. Випускник Сігетського українського ліцею, де зустрів своїх колег-українців з Банату, Буковини та Тульчі, з якими залишився добрим другом і по сьогодні, Інституту електротехніки та Бухарестського юридичного факультету при Екологічному Університеті.

Хай щастить Вам, дорогі ювіляри у всьому!
На Многії і Благії Літа!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

КОПАШИЛЬСЬКОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ХОРУ «ЗЕЛЕНА ЛІЩИНА» – 60 РОКІВ

(Продовження. Поч. на 3 стор.)

Пісенний репертуар банатських українців у порівнянні з танцювальним був і є значно багатшим. Звичайно, у ньому домінували пісні закарпатського походження, як першого «В зеленім гаєчку», «Черлена ружа трояка», «Перша шіфа» та багато інших, поруч із ними появилися й інші: «Аж кілька я світа сходив», «Ой там за горою», «Через пень колоду котити» та інші.

Якщо напочатку колективний спів був випадковим і спонтанним (здебільшого на весіллях і вечорницях), то разом із побудовою церкви і школи (а це відбулося за першого головування села Андрія Ковача тому понад 100 років – н.р.) з'явилися нові нагоди, тепер уже організованого колективного співу.

Після другої світової війни до Копашильської школи прибув учитель Петро Павленко, який збагатив репертуар, розучуючи з учнями нові пісні. Вже тоді українські діти училися в школі рідної мови. Треба зауважити, що ще у першій половині ХХ століття учитель-пенсіонер Юрій Гордийчук збирав сільську молодь з метою навчити її співати українських пісень. Те саме пригадують собі старші люди про учителя-священика Михайлевського Ісидора.

Тож, вже маючи таку основу, у грудні 1951-го року за допомогою учительського колективу Копашильської семирічки, яку тоді очолював директор Роман Гордийчук, була зібрана значна група молоді на першу репетицію. Диригентом став Іван Лібер, один із перших випускників Сігетської української педагогічної школи, за ініціативою якого, власне, і була організована молодь з метою заснувати мішаний хор, який уже (пізніше) дістав назву «Зелена ліщина», запозичивши її із назви популярної у цій зоні української народної пісні.

Ще із шкільної лавки Іван Лібер поставив перед собою мету – наслідувати свого улюбленого викладача співу Михайла Митринюка, присвятивши життя музиці і навчаючи людей співати.

Першими співаками хору були учителі і учні та селяни українського села Копашиль,

а саме: директор школи Роман Гордийчук і його дружина, викладач Ольга Гордийчук, учителі: Люня Горчинська, Марія Сметана, Анця Костюк, Марія Росада, Анна Цюбик, Марія Кирита, Анця Дикун, Іван Мойсюк; учні Василь Баршай, Лариса Гордийчук, Марія Бодня, Марія Пішта і селяни: Циля Савинець, Настася Свистак, Марія Свистак, Олена Столець, Михайло Свистак, Іван Попович, Юра Попович-Продан, Федір Шимон.

З першої репетиції учасники захопилися такою діяльністю. Усі працювали невтомно,

Румунії на початку другої половини ХХ століття, будучи неабияким помічником для всіх, хто займався художньою самодіяльністю.

Умови для проведення репетицій у місцевім будинку культури були дуже погані. Оскільки не було електричного струму, займатися доводилось при світлі гасової лампи. Великі труднощі були і з транспортом, коли художньому колективу треба було їхати в іншу місцевість для участі у тому чи іншому заході або конкурсі. Та все це не зламало волю хористів. Звичайно, допомагала і велика підтримка сільського примаря, нині уже покійного Петра Дербака, та пароха Копашильської церкви, щирого українця отця Вілі Горчинського. З панотцем Горчинським у ліцейних та факультатетних канікулах співав і я, а як хорист, змалку, вибачаюсь за нескромність, – ще з четвертого класу – І. Ковач)

Паралельно із хором «Зелена ліщина» був заснований і дитячий хор «Бруньки», який начислював понад 80 осіб і часто виступав на різних заходах, організованих не лише Копашильською школою, а й районним керівництвом.

(Далі буде)

На многії і благії літа!

і вже 10 березня 1952 року у шкільному залі Копашильської школи новозаснований мішаний хор вперше виступив перед глядачами. Звичайно, хвилювання було велике, бо всі учасники колективу, головні його диригент, розуміли важливість цього кроку.

Відтоді кожен наступний виступ хору був усе кращим, хористи почувалися впевненіше, і лиш вони знали, скільки праці і зусиль вкладено, щоб піднятися на ще одну сходинку у майстерності. Так, 1953 року хор «Зелена ліщина» завоював третє місце на обласному конкурсі мішаних хорів.

З часом «Зелена ліщина» зростала не лише якісно, а й кількісно, на кожен репетицію прибували нові хористи. Крім того, доступною стала і музична література, зокрема „Культурний порадник“, який друкувався в

Культурно-просвітницький часопис
Союзу українців Румунії

ВІЛЬНЕ СЛОВО

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор – Іван КОВАЧ
Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Роман ПЕТРАШУК

*

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК
Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»
Бухарест, Румунія
ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România
str. Radu Popescu nr. 15, Sector I, București, ROMÂNIA
Tel. 0212220748, 0212220753

Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії